

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/30/2026
Identifikačné číslo spisu:	2123012836
Dátum vydania rozhodnutia:	06.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:2123012836.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Emila Klemaníča a JUDr. Martina Ľuptáka, PhD., MBA na neverejnom zasadnutí konanom 6. mája 2026 v Bratislave v trestnej veci obvineného Š. J. pre zločin nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/131/2024, zo 4. februára 2025

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Š.R. J. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 8T/34/2023, z 8. októbra 2024, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/131/2024, zo 4. februára 2025 bol obvinený Š. J. uznaný za vinného zo spáchania zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe uvedenom vo výrokovej časti označeného rozsudku. Za to bol obvinenému Š. J. podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona, s prihliadnutím na § 37 písm. m) Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, pričom podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona na výkon uloženého trestu odňatia slobody bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd obvinenému uložil povinnosť nahradiť poškodenému K. C. škodu vo výške 410,- eur a podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku poškodeného so zvyškom jeho nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom ustanoveného obhajcu dovolanie s poukazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom].

Obvinený v podanom dovolaní uviedol v podstate nasledovné:

„Odsúdený namieta, že dokazovanie čítaním zápisnice o výsluchu svedkyne R. J. bolo vykonané nezákonne, keďže neboli splnené zákonné podmienky na čítanie zápisnice z jej výsluchu v prípravnom konaní. Súd prvého stupňa označil tento dôkaz za jeden z rozhodujúcich priamych dôkazov o vine

obžalovaného popri výpovedi poškodeného K. C.O.. Bez výpovede svedka R. J. je dôkazná situácia značne oslabená (nepostačujúca na vyslovenie viny obžalovaného), keď v prípade poškodeného K. C. je potrebné prihliadnuť na to, že svedok sám svoj stav v čase skutku popísal tak, že v dôsledku užívania väčšieho množstva liekov, ktoré v minulosti neužíval, bol taký malátny a jeho rozlišovacia schopnosť bola utlmená. Tu je potrebné poukázať na závery znaleckého dokazovania K. J. D., ktorá konštatuje, že v prípade svedka C. možno jeho výpovede z psychologického hľadiska považovať len za čiastočne vierohodné. Výpovede svedkov, ktorí sú blízkymi osobami poškodeného K. C., sú len výpovede z počutia a nepredstavujú priamy dôkaz o vine obžalovaného. Výpoveď svedkyne R. J. z prípravného konania je tak rozhodujúcim dôkazom, ktorý rozhodol o tom, že obžalovaný bol uznaný za vinného.

Na hlavnom pojednávaní 25. júla 2024 súd prvého stupňa prečítal zápisnicu o výsluchu svedka R. J. z prípravného konania (č. l. 88 - 92), pričom svoj postup odôvodnil ustanovením § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku. S poukazom na [...] uvedené zákonné ustanovenie možno konštatovať, že pre posúdenie zákonnosti postupu súdu prvého stupňa má význam, či predvedenie svedka na hlavné pojednávanie 25. júla 2024 bolo neúspešné, ale tiež to, či boli súdom využité všetky zákonné možnosti na zabezpečenie tohto svedka. Na zodpovedanie tejto otázky je potrebné skúmať dôvody nepredvedenia svedka R. J. na hlavné pojednávanie 25. júla 2024, pričom je potrebné konštatovať, že dôvod jej nepredvedenia zostal v rámci hlavného pojednávania neobjasnený a k jeho určitému objasneniu došlo až v napádanom uznesení odvolacieho súdu.

Výpoveď svedkyne R. J. je jediným rozhodujúcim dôkazom, na ktorom stojí vina obžalovaného. Súd preto nemal čítať jej výpoveď z prípravného konania bez využitia všetkých právnych prostriedkov na jej zabezpečenie. Krajský súd sa uspokojil s tým, že boli splnené formálne podmienky § 263 Trestného poriadku (polícia svedkyňu údajne nenašla). Avšak podľa doktríny ESLP (napr. Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo), ak obhajoba nemala možnosť svedka konfrontovať na súde a tento dôkaz je kľúčový, musí súd hľadať kompenzačné faktory (napr. iné silné dôkazy). Ak iné silné dôkazy nie sú, prečítanie výpovede porušuje právo na spravodlivý proces (čl. 6 Dohovoru), aj keď sa polícia pokúsila svedka predviesť. Okresný súd v danom prípade rezignoval na svoju povinnosť zabezpečiť spravodlivý proces a krajský súd takýto jeho postup v odvolacom konaní aproboval. Postup súdu prvej inštancie bol nedostatočný. Ak je svedok kľúčový a rozhodujúci pre rozhodnutie o vine obžalovaného, súd musí vyvinúť mimoriadne úsilie na jeho zabezpečenie.

Okresný súd sa rozhodol čítať zápisnicu na pojednávaní 27. mája 2025 len na základe telefonátu z polície o 8:06 hod. ohľadom neúspešného predvedenia svedkyne. Správa z polície bola súdu doručená až dodatočne 31. júla 2025. Zákonnosť postupu súdu sa pritom musí posudzovať podľa stavu v čase vykonania dôkazu (teda v čase, keď bola na hlavnom pojednávaní čítaná výpoveď predmetnej svedkyne). V tom čase sudca nevedel, prečo svedkyňa nebola predvedená. Ak súd v čase čítania výpovede nemal dôkaz o tom, že predvedenie bolo neúspešné a ako prebehlo (mal len telefonický odkaz bez detailov), potom bolo čítanie zápisnice z prípravného konania predčasné a nezákonné. To, že o týždeň prišla správa, nemôže spätne zlegalizovať procesný úkon, ktorý bol v čase vykonania pochybný. Správa polície ohľadom pokusu o predvedenie z 25. júla 2025 hovorí o tom, že policajti klopali na dvere a pýtali sa na svedkyňu susedov. Toto je však v danom prípade len formálny pokus. Ak svedkyňa opakovane neotvára dvere a nie je v mieste svojho pobytu zastihnuteľná, tak ďalšie „klopanie na tie isté dvere“ nie je efektívnym pokusom o predvedenie. Polícia mala preveriť iné možnosti, či ju nemožno predviesť zo zamestnania, či nie je hospitalizovaná, či sa bežne nezdržiava aj na inom mieste. Operatívnu činnosťou by ďalšie informácie mohli byť zistené a svedkyňa mohla byť predvedená. Súd mal na takomto postupe trvať, keďže išlo o kľúčovú svedkyňu, ktorej výpoveď bola rozhodujúca pre preukázanie alebo vyvrátenie viny obžalovaného. Podmienka „neúspešného predvedenia“ nebola splnená materiálne, pretože polícia opakovala postup, o ktorom vedela, že nefunguje. Súd sa tak uspokojil s formálnym vykázaním činnosti polície namiesto toho, aby trval na skutočnom zabezpečení jediného relevantného svedka. Súd prvej inštancie pochybil, keď netrval na využití všetkých dostupných právnych prostriedkov na zabezpečenie svedkyne J.. Policajná správa preukazuje len to, že sa svedkyňu v čase predvedenia nepodarilo zastihnúť na jednej konkrétnej adrese. Súd však nepožiadol políciu o využitie inštitútu pátrania po pobyte osoby podľa § 2 ods. 1 písm. l) zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a nevyužil ani inštitút zabezpečenia svedka podľa § 88 Trestného poriadku. Kým neboli vykonané dostupné zákonné postupy, nemožno považovať za splnené podmienky podľa § 263 odsek 3 Trestného poriadku. Išlo totiž o rozhodujúceho svedka a súd mal

povinnosť tento postup iniciovať a nie rezignovať na vykonanie výsluchu na hlavnom pojednávaní. Odvolací súd nesprávne posúdil splnenie podmienok § 263 odsek 3 Trestného poriadku, keď akceptoval výlučne formálny postup polície a telefonické oznámenie považoval za dostatočný podklad pre obmedzenie práva obhajoby na výsluch kľúčového svedka (kontradiktórnosť konania). V situácii, keď ide o rozhodujúci usvedčujúci dôkaz, nepostačuje štandardné policajné preverenie bydliska. Naopak, je potrebné vyčerpanie všetkých dostupných právnych prostriedkov na zabezpečenie prítomnosti svedka, čo sa v tomto prípade nestalo.

Odsúdený v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tdo/70/2024, z 19. februára 2025 [...] V danom prípade nebol naplnený pozitívny záväzok štátu. Súd nevyužil § 88 Trestného poriadku, aby zabezpečil prítomnosť svedka a vo vyššie naznačených intenciách sa snažil o jeho predvedenie len formalisticky, laxne a nedbanlivo. Súd dostatočne neodôvodnil, prečo nevyužil na zabezpečenie svedka všetky dostupné právne nástroje a uspokojil sa len s formalistickým zopakovaním už predtým neúspešného úkonu (hľadaním svedkyne na mieste jej pobytu), a to bez akejkoľvek relevantnej pátracej činnosti. Takýto laxný prístup súdu nastal v situácii, keď išlo o kľúčového svedka, bez ktorého výpovede nie je možné urobiť záver o vine obžalovaného. [...] dobrým dôvodom na nezabezpečenie svedka nie je za každých okolností ani len smrť svedka. Nemožno potom ani len uvažovať, že by bol dobrým dôvodom, ktorý by mohol obstať vo svetle judikatúry ESĽP (obzvlášť pri kľúčovom svedkovi), dvojnásobný pokus o predvedenie z miesta pobytu, bez akéhokoľvek pokusu o pátraciu činnosť a bez využitia § 88 Trestného poriadku.“

S poukazom na vyššie uvedené obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie odvolacieho súdu, ako aj rozsudok okresného súdu, a aby prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka a k argumentácii dovolateľa uviedla v zásade nasledovné:

„Rozhodnutie Okresného súdu Trnava, ako aj odvolacieho súdu považujem za správne, vydané v súlade so zákonom. Oba súdy, či prvostupňový a následne i odvolací sa pri rozhodovaní zaoberali už rovnakou skutočnosťou, ktorú uvádza obvinený vo svojom dovolaní.

V posudzovanej veci prečítaním výpovede svedkyne J. z prípravného konania na hlavnom pojednávaní nedošlo k porušeniu čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru, nakoľko táto bola v prípravnom konaní vykonaná kontradiktórnym spôsobom za prítomnosti obhajcu obvineného. Išlo síce o podstatný, ale nie jediný a rozhodujúci dôkaz, na základe ktorého bola ustálená vina obvineného, keďže táto bola preukázaná aj výpoveďou poškodeného, ktorú si súd vyhodnotil vzhľadom na všetky skutočnosti ako pravdivú a táto bola nepriamo podporená aj výsluchom svedkyne C. a zápisnicou o rekognícii. Boli teda splnené zákonom požadované podmienky pre čítanie výpovede svedkyne J. z prípravného konania v zmysle § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku, keďže svedkyňa sa ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez vážneho dôvodu nedostavila a jej predvedenie na hlavné pojednávanie bolo neúspešné.“

S prihladením na vyššie uvedené prokurátorka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného Š. J. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na podanie dovolania [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že je zrejmé, že dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku nie sú splnené.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávnych chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno uplatniť len v prípade, ak dôjde k porušeniu zákonných ustanovení upravujúcich vykonávanie jednotlivých dôkazných prostriedkov. Vzťahuje sa k najdôležitejšej fáze trestného konania - k dokazovaniu. Dokazovanie prebieha v štyroch etapách. Prvou je vyhľadávanie dôkazov, druhou ich zabezpečenie, treťou ich vykonávanie a poslednou etapou dokazovania je hodnotenie dôkazov. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa týka predovšetkým tretej etapy dokazovania, t. j. vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá dokazovania (vyhľadávanie a zabezpečovanie), pretože dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou s výnimkou prípadu, keď sa použije ako dôkaz proti osobe, ktorá také donútenie alebo hrozbu donútenia použila (§ 119 ods. 4 Trestného poriadku), nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípade ak skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom je zrejماً z obsahu spisu, pričom súčasné porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 a nasl. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V naznačenej súvislosti tomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozsudok č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozsudok č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozsudok č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozsudok č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Rozhodovacia prax najvyššieho súdu vyústila do prijatia judikátu, podľa ktorého dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak

odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (rozhodnutie uverejnené v Zbierke pod č. 24/2020-I.).

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a jeho zrkadlové znenie - rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale neskoro (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

V súhrne preto platí, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom, tzn. že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Povedané inými slovami, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený:

- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd vykonal nezákonným spôsobom tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd na hlavnom pojednávaní nevykonával, ale prihliadal na ne,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré síce boli získané zákonným spôsobom, ale nie sú procesne použiteľné na preukazovanie skutočností rozhodných pre rozhodnutie o vine obvineného.

V rámci dovolacieho konania môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný alebo rozhodujúci usvedčujúci dôkaz boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje najvyšší súd k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, nemôže ďalej spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Ďalej platí, že nesúlad so zákonom musí byť v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku konštatovaný v tomu zodpovedajúcej intenzite vo vzťahu k dôkazu, na ktorom je rozhodnutie založené vo výlučnej alebo v rozhodujúcej miere. V prípade namietaných dôkazných prostriedkov musí ísť v rámci takto zúženého priestoru o chybu, ktorá by vo výlučnej alebo rozhodujúcej miere ovplyvnila samotnú podstatu a význam dôkazných prostriedkov. Takto je zároveň zachovaný princíp, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok možno úspešne podať len v prípade výskytu závažných chýb aplikácie hmotného alebo procesného práva.

Z podaného dovolania vyplýva, že obvinený za dôkaz, ktorý mal byť na hlavnom pojednávaní vykonaný nezákonným spôsobom, považuje výsluch svedkyne R. J. vykonaný podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku formou prečítania zápisnice o jej výsluchu z prípravného konania. Predmetný výsluch dovolateľ považuje za jediný a rozhodujúci dôkaz, na ktorom je odsudzujúci rozsudok súdu prvého stupňa založený, a preto mal byť podľa jeho názoru vykonaný na hlavnom pojednávaní kontradiktórnym spôsobom, resp. súdy nižších stupňov mali vyvinúť vyššie mieru úsilia na zabezpečenie účasti tejto svedkyne na hlavnom pojednávaní.

Za účelom overenia tvrdení obvineného najvyšší súd nahliadol do napadnutých rozhodnutí oboch súdov a zistil, že skutok popísaný v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa bol preukázaný primárne výpoveďami poškodeného a svedkyne J. - priamych svedkov skutku. Predmetné výpovede následne oba súdy vyhodnotili v súhrne a v podstate uzavreli, že obsah výpovede poškodeného v rozsahu podstatných okolností overuje obsah výpovede svedkyne J. a naopak. Tieto dôkazy podľa názoru súdov ďalej potvrdzujú aj ďalšie podporné dôkazy, a to konkrétne výpoveď

svedkyne C., výpoveď svedkyne D., zbrojné doklady k zbraniam, zápisnice o rekognícii, rozkaz o uložení sankcie z 13. decembra 2022 (porovnaj str. 6 - 9 rozsudku súdu prvého stupňa a str. 5 uznesenia odvolacieho súdu).

Na základe vyššie uvedených skutočností sa podľa najvyššieho súdu možno stotožniť s dovolateľom, že výpoveď svedkyne J. predstavovala spolu s výpoveďou poškodeného rozhodujúci dôkaz, keďže zo štruktúry skutkových úvah súdov nižších stupňov je zrejmé, že výpoveď svedkyne J.O. považovali za kľúčovú (rozhodujúcu) z hľadiska overenia pravdivosti skutkového deja tak, ako ho uvádzal poškodený. Vzhľadom na význam, aký konajúce súdy výpovedi svedkyne J. pripísali, sa dovolaciemu súdu javí, že k odsúdeniu obvineného by pri vylúčení výpovede tejto svedkyne z dokazovania nemuselo dôjsť, a preto tento dôkaz je potrebné považovať za určujúci pre výsledok tohto trestného konania (porovnaj Al-Khawaja a Tahery, bod 131.). Súčasne dovolací súd poznamenáva, že s poukazom na vyššie uvedené musí byť zrejmé, že tvrdenie obvineného, podľa ktorého bola výpoveď svedkyne J. jediným dôkazom, neobstojí.

Majúc na zreteli uvedené najvyšší súd sumarizuje, že potencionálne vykonanie výsluchu svedkyne R. J. nezákonným spôsobom môže zakladať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku s prihliadnutím na určujúci charakter tohto dôkazu pre výsledok prebiehajúceho trestného konania, ktorý bol tomuto dôkazu zo strany súdov nižších stupňov priznaný.

Podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa môže prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné; ak ide o výpoveď svedka, u ktorého bol v čase jeho výpovede v prípravnom konaní, ktorá sa má prečítať, dôvodný predpoklad, že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť, možno jeho výpoveď prečítať len vtedy, ak bol o úkone riadne upovedomený obvinený, a ak má obhajcu, jeho obhajca.

Nahliadnutím do predloženého spisového materiálu dovolací súd zistil nasledovný procesný postup súdu prvého stupňa:

- svedkyňu R. J. súd prvého stupňa prvýkrát riadne predvolal na hlavné pojednávanie konané 14. marca 2024; na predmetné hlavné pojednávanie sa menovaná svedkyňa bez ospravedlnenia nedostavila, za čo jej bola uložená poriadková pokuta (viď č. I. 570, 574 a nasl. a 580 súdneho spisu);
- svedkyňu R. J. súd prvého stupňa druhýkrát riadne predvolal na hlavné pojednávanie konané 23. apríla 2024; na predmetné hlavné pojednávanie sa menovaná svedkyňa opätovne bez ospravedlnenia nedostavila (viď č. I. 581 a 583 a nasl. súdneho spisu);
- za účelom zabezpečenia výsluchu svedkyne J. na hlavnom pojednávaní konanom 28. mája 2024 bol o predvedenie požiadaný príslušný útvar Policajného zboru Slovenskej republiky (ďalej len „PZ SR“); na predmetné hlavné pojednávanie sa svedkyňa opätovne nedostavila a k jej predvedeniu nedošlo, pričom zo strany PZ SR bolo dodatočne oznámené, že predvedenie bolo neúspešné, nakoľko na adrese prechodného pobytu svedkyne sa nikto nenachádzal, susedia nereagovali na zvonenie a vykonanou lustráciou v evidencii REGOB bolo zistené, že menovaná má trvalý pobyt na adrese U. na bližšie neurčenom mieste (porovnaj č. I. 589, 602 a 607 súdneho spisu);
- svedkyňu R. J. súd prvého stupňa predvolal aj na hlavné pojednávanie konané 25. júla 2024 a opätovne požiadal príslušný útvar PZ SR o jej predvedenie; na predmetné hlavné pojednávanie sa svedkyňa nedostavila a pokus o predvedenie bol neúspešný, pričom zo strany PZ SR bolo krátko pred konaním hlavného pojednávania oznámené, že k predvedeniu nedôjde; písomné odôvodnenie nepredvedenia bolo okresnému súdu následne doručené 31. júla 2024 a bolo v ňom uvedené, že na adrese prechodného pobytu svedkyne nikto neotváral, previerkami u susedov sa nepodarilo zistiť, či sa menovaná v tomto dome nachádza, taktiež boli vykonané previerky v obci U., v meste T., v časti K., ako aj iné previerky, všetky s negatívnym výsledkom (č. I. 603, 606, 611 a nasl. a 614 súdneho spisu);

- súd prvého stupňa na hlavnom pojednávaní konanom 25. júla 2024 s poukazom na § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku prečítal zápisnicu o výsluchu svedkyne R. J. z prípravného konania vykonaného v prítomnosti obhajcu obvineného, zažurnalizovanú na č. l. 88 - 92 vyšetrovacieho spisu (č. l. 612 súdneho spisu).

Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností najvyšší súd konštatuje, že dikcia ustanovenia § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku umožňujúca prečítanie zápisnice o výsluchu svedkyne J. z prípravného konania bola v plnom rozsahu naplnená, nakoľko z predloženého spisového materiálu je zrejmé, že výsluch svedkyne J. v priebehu prípravného konania bol vykonaný v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, svedkyňa bola na hlavné pojednávanie opakovane riadne predvolávaná (až trikrát), opakovane sa na hlavné pojednávanie nedostavovala bez akéhokoľvek ospravedlnenia a zároveň aj pokusy súdu o jej predvedenie prostredníctvom PZ SR boli opakovane neúspešné (dvakrát).

Pokiaľ ide o námietky obvineného, že súd prvého stupňa sa uspokojil s podľa jeho názoru nedostatočným postupom príslušných útvarov PZ SR pri dožiadaniach o predvedenie svedkyne, najvyšší súd poznamenáva, že z obsahu predloženého spisového materiálu je zrejmé, že oba neúspešné pokusy o predvedenie svedkyne J. boli realizované z adresy jej prechodného pobytu, na ktorej menovaná svedkyňa opakovane preberala poštu (pozri doručenky na č. l. 570, 581 a 603 súdneho spisu). Nemožno preto konštatovať, že by snaha príslušných útvarov PZ SR o predvedenie tejto svedkyne z tejto adresy bola len čisto formálna s vopred známym výsledkom. Okrem toho z obsahu predloženého spisového materiálu je zrejmé, že príslušné útvary PZ SR vykonali previerky aj na iných miestach, na ktorých by sa svedkyňa mohla zdržiavať, pričom všetky boli neúspešné (č. l. 614 súdneho spisu). Dovolací súd v tejto súvislosti osobitne poznamenáva, že procesný inštitút predvedenia je na rozdiel od procesného inštitútu zabezpečenia svedka z hľadiska pátracej činnosti PZ SR obmedzený, nakoľko príslušný útvar PZ SR je pri dožiadaní o predvedenie svedka viazaný časom procesného úkonu, na ktorý má byť svedok predvedený. Pri predvedení svedka neprichádza do úvahy obmedzenie osobnej slobody svedka v akomkoľvek momente, ale fakticky len krátko pred vykonaním procesného úkonu, čo značne limituje možnosti zistenia ďalších potencionálnych miest pobytu svedka v prípade, ak sa nezdržiava na miestach, ktoré boli uvedené v dožiadaní o predvedenie.

K námietke obvineného, podľa ktorej súd prvého stupňa na hlavnom pojednávaní, počas ktorého došlo k prečítaniu výpovede svedkyne J. z prípravného konania, nemal k dispozícii správu o dôvodoch neúspechu jej druhého pokusu o predvedenie, najvyšší súd dáva do pozornosti, že zistenie dôvodov neúspešnosti pokusu o predvedenie svedkyne nie sú podmienkou postupu podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku. Dovolací súd sa stotožňuje s krajským súdom, že pri využití tohto ustanovenia je pre súd plne postačujúca informácia, že svedok na hlavné pojednávanie nebude predvedený, resp. že predvedenie tohto svedka bolo neúspešné. Nakoľko súd prvého stupňa takouto informáciu v čase hlavného pojednávania, na ktorom došlo k prečítaniu zápisnice o výsluchu svedkyne z prípravného konania, disponoval (viď úradný záznam na č. l. 610 súdneho spisu), boli splnené zákonné podmienky na prečítanie výpovede tejto svedkyne z prípravného konania.

Na druhej strane samotné naplnenie dikcie ustanovenia § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku nie je pre konštatovanie zákonnosti vykonaného dokazovania dostačujúce, keďže dovolací súd je povinný pri takejto dovolacej námietke rovnako zohľadňovať aj to, či prečítaním zápisnice o výsluchu svedkyne J. z prípravného konania podľa označeného ustanovenia, nedochádza k zásahu do práva obvineného na kontradiktórnosť trestného konania („rovnosti zbraní“) takým spôsobom, ktorý by bol nezlučiteľný s čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a § 2 ods. 14 Trestného poriadku.

Kontradiktórnosť možno charakterizovať ako všeobecný právny princíp konania, za pravidlo procesného práva ovládajúci každý súdny proces. Spolu s právom na obhajobu je jeho najzákladnejším princípom. Bez neho vôbec nemožno hovoriť o procese, keď podstatou procesu je konfrontácia dvoch strán, z ktorých každá musí mať možnosť vyjadriť sa, popierať návrhy, argumenty a dôkazy druhej strany a predkladať vlastné. Ide o jednu z hlavných záruk súdneho konania. Neexistuje spravodlivosť bez

kontradiktórnej diskusie a čím skôr k nej dôjde, tým väčšia je nádej na objektivnosť. Kontradiktórna diskusia je kráľovskou cestou pri hľadaní pravdy. Princíp kontradiktórnosti sa uplatňuje predovšetkým v súdnom konaní. Prvky kontradiktórnosti sa však vyskytujú už v prípravnom konaní. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“. Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov, alebo v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva: vypočúvať alebo dať vypočuť svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a vypočutie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe.

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa § 2 ods. 14 Trestného poriadku strany sú si v konaní pred súdom rovné.

Dovolací súd na tomto mieste v plnom rozsahu poukazuje na detailný vývoj judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva tak, ako ho popísal vo svojom skoršom rozhodnutí, sp. zn. 1Tdo/70/2024, z 19. februára 2025 (viď Unterpetinger proti Rakúsku, Kostovski proti Holandsku, Luca proti Taliansku, Asch proti Rakúsku, Saidi proti Francúzsku, Balšán proti Českej republike, Breukhoven proti Českej republike, Rachdad proti Francúzsku, Zentar proti Francúzsku, Guilloury proti Francúzsku, Ubach Mortes proti Andorre, Berisha proti Holandsku a predovšetkým Al Khawaja a Tahery proti Spojenému Kráľovstvu a Schatschaschwili proti Nemecku).

Majúc na zreteli tzv. trojfázový test známy predovšetkým z rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu, o sťažnostiach č. 26766/05 a č. 22228/06, z 15. decembra 2011 a vo veci Schatschaschwili proti Nemecku, o sťažnosti č. 9154/10, z 15. decembra 2015 sa najvyšší súd v intenciách prejednávanej zaoberal nasledovnými právnymi otázkami:

- 1) či existoval dôležitý dôvod pre neprítomnosť svedka na hlavnom pojednávaní;
- 2) či sporná výpoveď svedka predstavuje jediný alebo rozhodujúci dôkaz;
- 3) či obmedzenie práva na kontradiktórnosť konania bolo vyvážené ďalšími faktormi, ktoré kompenzovali sťažené podmienky, v ktorých pracovala obhajoba.

Ad 1) - či existoval dobrý dôvod pre neprítomnosť svedkyne J. na hlavnom pojednávaní.

Dobrý dôvod postráda definíciu, pôjde zrejme o nevyhnutnosť použitia predchádzajúcej výpovede svedka. Za dobrý dôvod je v zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva možné považovať za určitých okolností napríklad smrť svedka alebo strach svedka, rovnako aj neprítomnosť zo zdravotných dôvodov, nedostupnosť svedka alebo druhotnú nenáležitú viktimizáciu svedka - dieťaťa, ktorý je zároveň obeťou trestného činu.

Nedostupnosť svedka ako dobrý dôvod pre neprítomnosť svedka na hlavnom pojednávaní možno

akceptovať za predpokladu, že konajúci súd vynaložil všetko primerané úsilie na zabezpečenie prítomnosti tohto svedka. Príkladom skutočnosť, že vnútroštátne súdy neboli schopné lokalizovať dotknutého svedka alebo skutočnosť, že svedok nebol prítomný v krajine, v ktorej sa konanie konalo, vo viacerých prípadoch nestačila na splnenie požiadaviek čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže tento vyžaduje, aby jednotlivé zmluvné štáty prijali pozitívne kroky k tomu, aby umožnili obvinenému vypočuť alebo dať vypočuť svedkov proti nemu. Takéto opatrenia majú byť súčasťou starostlivosti, ktoré musia zmluvné štáty vynaložiť, aby zabezpečili účinné uplatňovanie práv zaručených čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že medzi takéto opatrenia patrí napríklad aktívne hľadanie svedka pomocou polície, využitie medzinárodnej právnej pomoci a preskúmanie dôvodov, pre ktoré sa svedok nemôže zúčastniť pojednávania (porovnaj Schatschaschwili proti Nemecku, bod 120. - 122.).

Pokiaľ ide o naplnenie dobrého dôvodu neprítomnosti svedkyne R. J. na hlavnom pojednávaní v trestnej veci obvineného J. najvyšší súd dáva do pozornosti, že menovaná svedkyňa na hlavnom pojednávaní kontradiktórne nevypovedala v dôsledku nedostupnosti. Zo skutočností uvedených vyššie je zrejmé, že svedkyňa R. J. bola zo strany súdu prvého stupňa opakovane predvolávaná (trikrát), za neustanovenie sa na hlavného pojednávania jej bola uložená poriadková pokuta (jedenkrát) a opakovane bol realizovaný aj pokus o jej predvedenie prostredníctvom príslušného útvaru PZ SR (dvakrát). Všetky tieto pokusy o dosiahnutie jej účasti na hlavnom pojednávaní boli neúspešné. Dovolací súd s prihliadnutím na uvedené konštatuje, že v postupe súdu prvého stupňa možno badať istú mieru úsilia o zabezpečenie tejto svedkyne na hlavné pojednávanie.

Taktiež je však súčasne potrebné dať za pravdu obvinenému, že zo strany súdu prvého stupňa neboli využité všetky prostriedky na zabezpečenie účasti svedkyne na hlavnom pojednávaní, keďže nebol využitý najviac invazívny prostriedok zabezpečenia účasti svedka na hlavnom pojednávaní, a to konkrétne zabezpečenie svedka podľa § 88 Trestného poriadku. Vzhľadom na skutočnosť, že svedkyňa R. J. opakovane preberala zásielky súdu adresované na miesto jej prechodného pobytu, je dôvodné predpokladať, že sa na predmetnom mieste zdržiavala, pričom zabezpečenie jej účasti prostredníctvom § 88 Trestného poriadku, kedy súčasťou takéhoto postupu je aj dôslednejšie vypátranie pobytu svedka (nie obmedzené na čas bezprostredne predchádzajúci hlavnému pojednávaniu), by mohlo byť úspešné. Najvyšší súd preto argumentáciu súdu prvého stupňa, podľa ktorého nebolo možné predpokladať zabezpečenie svedkyne procesným postupom podľa tohto ustanovenia, považuje za nenáležitú.

S poukazom na vyššie uvedené najvyšší súd sumarizuje, že v trestnej veci dovolateľa možno konštatovať vzhľadom na opakované neúspešné predvolania a neúspešné pokusy o predvedenie svedkyne J. na hlavné pojednávanie určitú mieru jej nedostupnosti pre potreby súdu prvého stupňa. Na druhej strane je však nutné rovnako pripomenúť, že zo strany súdu prvého stupňa neboli napriek návrhom obhajoby využité všetky zákonné prostriedky zabezpečenia tejto svedkyne na hlavné pojednávanie. Dovolací súd preto uzatvára, že v trestnej veci dovolateľa nebolo vynaložené všetko primerané úsilie na zabezpečenie účasti svedkyne J. na hlavnom pojednávaní, a preto naplnenie dobrého dôvodu neprítomnosti tejto svedkyne na hlavnom pojednávaní nemožno konštatovať.

Ad 2) - či sporná výpoveď predstavuje jediný alebo rozhodujúci dôkaz.

K predmetnej otázke sa najvyšší súd vyjadril už v predchádzajúcej časti odôvodnenia tohto uznesenia, keď uviedol, že výpoveď svedkyne R. J. predstavuje v trestnej veci dovolateľa rozhodujúci dôkaz.

Ad 3) - či obmedzenie práva na kontradiktórnosť konania bolo vyvážené ďalšími faktormi, ktoré kompenzovali sťažené podmienky, v ktorých pracovala obhajoba.

Za dôležité vyvažujúce faktory pripustenia výpovede svedka nevykonanej kontradiktórne na hlavnom pojednávaní možno považovať opatrný prístup súdu k takejto výpovedi, podrobné odôvodnenie spoľahlivosti takéhoto dôkazu, ako aj zohľadnenie ostatných dostupných dôkazov. Ako vyvažujúce faktory môžu byť taktiež zohľadnené vykonanie videozáznamu o výsluchu neprítomného svedka tak,

aby súd a procesné strany mali možnosť vytvoriť si vlastný dojem o jeho spoľahlivosti, dostupnosť overujúcich dôkazov (napríklad výpovede osôb, ktorým svedok oznámil dôležité udalosti), znalecké posudky o dôveryhodnosti obete alebo možnosť klásť svedkovi v priebehu súdneho konania nepriamo (písomne). Významnú procesnú záruku rovnako tvorí aj príležitosť obvineného alebo obhajcu klásť svedkovi otázky počas prípravného konania, ako aj príležitosť uviesť vlastnú verziu udalostí a spochybníť dôveryhodnosť neprítomného svedka, poukázať na nezrovnalosť alebo rozpory s výpoveďami iných svedkov (porovnaj Schatschaschwili proti Nemecku, bod 125. - 131.).

Zohľadňujúc vyššie uvedené najvyšší súd uvádza, že v predloženej trestnej veci dovolateľa je možné vzhliadnuť faktory, ktoré vyvážili sťažené podmienky obhajoby.

Dovolací súd v prvom rade poznamenáva, že obvinený mal prostredníctvom obhajcu možnosť zúčastniť sa na výsluchu svedkyne R. J. v prípravnom konaní a predmetnú možnosť aj využil, keďže jeho obhajca sa výsluchu pred vyšetrovateľom zúčastnil a kládol svedkyňi otázky. Výsluch svedkyne R. J. bol v prípravnom konaní vykonaný kontradiktórnym spôsobom (porovnaj č. 1. 88 - 92 vyšetrovacieho spisu). Obvinený rovnako mal na hlavnom pojednávaní opakovane možnosť vyjadriť sa, či už priamo k výsluchu svedkyne R. J. z prípravného konania (§ 271 ods. 1 Trestného poriadku) alebo vo všeobecnosti k vykonanému dokazovaniu ako celku (§ 274 Trestného poriadku). Preto nemožno konštatovať, že by obvinený alebo obhajoba ako celok nemala príležitosť v konaní pred súdom uviesť vlastnú verziu udalostí, resp. spochybníť dôveryhodnosť neprítomného svedka alebo poukázať na nezrovnalosť alebo rozpory s výpoveďami iných svedkov.

V predloženej trestnej veci taktiež možno identifikovať dostatok ďalších dostupných dôkazov, ktoré overujú výpoveď svedkyne J., a to predovšetkým výpoveď poškodeného (ďalší rozhodujúci priamy dôkaz), ale aj tzv. podporné dôkazy v rozsahu výpovede svedkyne C., výpovede svedkyne D., zbrojných dokladov k zbraniam, zápisníc o rekognícii, rozkazu o uložení sankcie z 13. decembra 2022 a znaleckého posudku K. D.. Po nahliadnutí do oboch napadnutých rozhodnutí najvyšší súd konštatuje, že oba súdy pristúpili k hodnoteniu týchto dôkazov tak jednotlivo, ako aj v súhrne s potrebnou mierou opatrnosti. Je zrejmé, že s osobitnou mierou opatrnosti pristúpili aj k hodnoteniu výpovede svedkyne J., ktorej pravdivosť overovali v kombinácii s ďalším rozhodujúcim dôkazom - výsluchom poškodeného C. (porovnaj najmä str. 7 rozsudku súdu prvého stupňa).

K celkovej spravodlivosti trestného konania.

Platí, že účelom trestného konania nie je len spravodlivé potrestanie páchatel'a, ale aj „fair“ proces. Existencia riadneho procesu je nevyhnutnou podmienkou existencie demokratického právneho štátu (II. ÚS 2014/07 - Ústavný súd Českej republiky). Všetky vyššie uvedené tri kroky tzv. trojstupňového testu podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva spolu súvisia a spoločne slúžia na zistenie, či bolo trestné konanie ako celok spravodlivé. Pri zachovaní celkovej spravodlivosti trestného konania („fair“ procesu) Európsky súd pre ľudské práva nevyslovuje porušenie základného práva obvineného podľa čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Najvyšší súd osvojujúci si predmetný prístup k čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sa preto na podklade vyššie uvedených v rámci trojstupňového testu zistených skutočností zaoberal celkovou spravodlivosťou trestného konania vedeného proti obvinenému Š. J. a dospel k nasledovným záverom.

V neprospech celkovej spravodlivosti trestného konania vedeného proti obvinenému Š.C. J. svedčí absencia dobrého dôvodu nevypočutia svedkyne R. J. na hlavnom pojednávaní (vzhľadom na nevyužitie všetkých dostupných právnych prostriedkov, prostredníctvom ktorých by sa dala jej účasť na hlavnom pojednávaní zabezpečiť) a rozhodujúci charakter tohto dôkazu. V súvislosti s uvedeným nemožno opomíňať, že závažnosť týchto okolností svedčiacich v neprospech celkovej spravodlivosti trestného konania do istej miery zmierňuje jednak vyvinutá procesná aktivita súdu smerujúca k účasti svedkyne na hlavnom pojednávaní (opakované neúspešné predvolávanie svedkyne, uloženie poriadkovej pokuty a opakované neúspešné pokusy o jej predvedenie na hlavné pojednávanie), a v prípade druhého kroku

testu skutočnosť, že tento výsluch nebol jediným, ale jedným z dvoch rozhodujúcich dôkazov (okrem neho aj výsluch poškodeného C.). V prospech celkovej spravodlivosti trestného konania naproti tomu svedčí vykonanie výsluchu svedkyne J. v prípravnom konaní kontradičným spôsobom za prítomnosti obhajcu, možnosť obvineného vyjadriť sa k tomuto výsluchu a spochybniť tento dôkaz na hlavnom pojednávaní, dostupnosť ďalších dôkazov (či už ďalšieho rozhodujúceho alebo viacerých podporných), ako aj opatrný a detailne odôvodnený postup súdov pri hodnotení dôkazov.

Dovolací súd vychádzajúc z menovaných okolností prípadu zastáva názor, že nevykonanie výsluchu svedkyne R. J. za jej osobnej prítomnosti na hlavnom pojednávaní nemožno považovať za porušenie práva obvineného na kontradičný výsluch svedka v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky alebo § 2 ods. 14 Trestného poriadku. Je tomu tak z dôvodu, že vyvažujúce faktory sťaženia výkonu obhajoby v dôsledku prečítania zápisnice o výsluchu svedka z prípravného konania (vykonanej kontradične) na hlavnom pojednávaní vyvažujú zistenú absenciu dobrého dôvodu neprítomnosti svedkyne, ako aj skutočnosť, že išlo o rozhodujúci dôkaz natoľko, že nedošlo k narušeniu celkovej spravodlivosti trestného konania v neprospech obvineného J..

Za najdôležitejší vyvažujúci faktor dovolací súd v tejto súvislosti považuje priebeh výsluchu svedkyne J. z prípravného konania, ktorého sa zúčastnil aj obhajca obvineného, ktorému bolo umožnené klásť tejto svedkyňi otázky. V kombinácii s náležitou opatrnosťou súdov badateľnou z odôvodnení oboch napadnutých rozhodnutí súdov a s existenciou ďalšieho rozhodujúceho dôkazu, ako aj viacerých podporných dôkazov, ako aj s možnosťou svedka spochybniť prečítanú výpoveď na hlavnom pojednávaní má dovolací súd za to, že len tá skutočnosť, že súd prvého stupňa nevyužil všetky dostupné prostriedky na zabezpečenie účasti svedkyne na hlavnom pojednávaní nie je dôvodom na konštatovanie narušenia celkovej spravodlivosti trestného konania v neprospech obvineného. Iná situácia by podľa najvyššieho súdu mohla nastať až za predpokladu, že by súdy nevyvinuli napriek návrhom obhajoby žiadnu snahu o zabezpečenie účasti svedkyne na hlavnom pojednávaní alebo by išlo o jediný (nie iba rozhodujúci) dôkaz, resp. ak by niektorý z vyvažovacích faktorov nebol identifikovaný.

Najvyšší súd sumarizuje, že podľa jeho názoru využitím ustanovenia § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku v predloženej trestnej veci nedošlo k narušeniu celkovej spravodlivosti trestného konania vedeného proti obvinenému vo význame podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, a preto ani na základe tejto námietky obvineného nemožno konštatovať naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Predmetný záver podľa dovolacieho súdu nijakým spôsobom nevylučuje ani rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tdo/70/2024, z 19. februára 2025, na ktorý poukázal dovolateľ, nakoľko z neho možno vyabstrahovať nasledovné:

„Na základe uvedeného testu prezentovaného v kauze Al Khawaja je teda možné právo obžalovaného na výsluch svedkov poprieť, ak je dostatočne vyvážené obmedzenie práv obhajoby. Princíp kontradičnosti sa uplatňuje predovšetkým v súdnom konaní. Prvky kontradičnosti sa však vyskytujú už v prípravnom konaní. Výpoveď svedka môže súd zásadne vziať za základ svojho rozhodnutia, len ak bol svedok vypočutý kontradične v zmysle čl. 6 ods. 3 písm. d). Dôkazy musia byť spravidla vykonané pred obvineným na verejnom konaní za účelom ich kontradičného prejednávania, ale použitie výpovedí z prípravného konania samo o sebe neodporuje čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru pod podmienkou, že boli rešpektované práva obhajoby.“

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd uzatvára, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (ani iných) na podklade námietok dovolateľa nemožno považovať za naplnený, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.